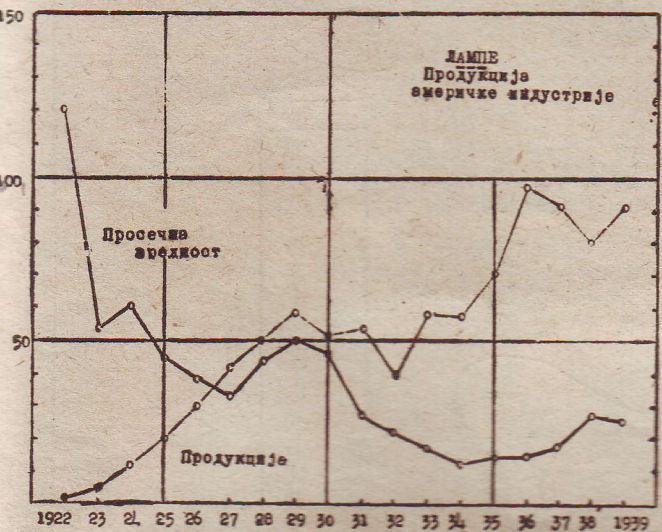
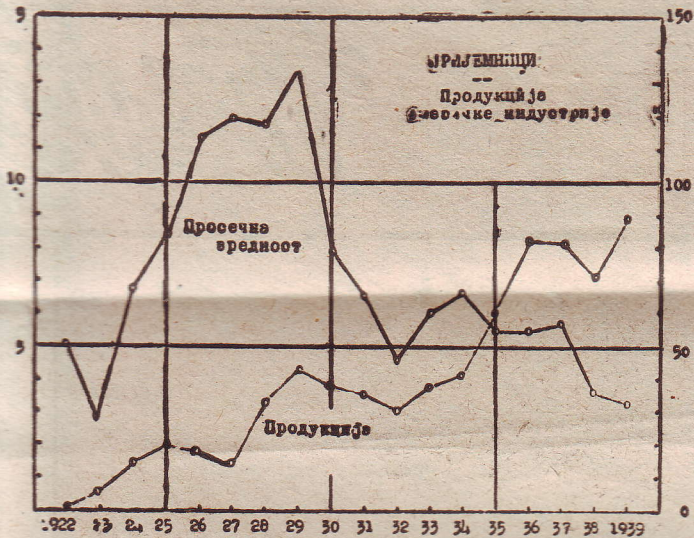

РАДИО-ИНДУСТРИЈЕ у Америци

Лепота и вредност наше народне песме

цијом куповне моћи потрошача. Године 1932, средња цена једног радиоапарата износила је 46.70 долара.

Ова цена се диже до 1934, уколико се економска криза нешто ублажује. Али, после тога, она поново пада, и један апарат 1939 године кошта само 32 долара. Овај последњи пад не треба приписати само варијацијама у економској кризи него и двама значајним факторима:

с једне стране, прогресивно усавршавање пријемника, и увођење лампи са многоструком функцијом и у великом броју,

с друге стране, стално повећање продукције и, као последица тога, могућност врло ефективних метода фабриковања у великим серијама.

Технички посматрано, пријемник 1939 је савршенији од пријемника 1929, иако његова цена износи тек четвртину цене старог пријемника, и то је последица техничког прогреса у лабораторијама, и метода индустријске продукције у серијама.

Са лампама се догађала

иста ствар, иако мање изражити.

Лампа из 1922 године фабрикована је у малим серијама и коштала је 6 долара, али је њена цена већ 1923 пала на половину, — 3 долара, да би и даље непрестано падала до 1.63 долара, зато што се повећавала продукција.

Ова цена се затим, у доба економског просперитета, дигла, можда и зато што је конкуренција постала мања, мање оштра. Међутим, од 1930 до 1934 констатује се нови пад, и лампа кошта тада само 0.66 долара.

Од 1934 до 1938 лампа већ кошта 1.32 долара, иако продукција у великим серијама стално расте, али је то и зато што је лампа све компликованија, и захтева све више електрода.

Треба истакнути да је, уколико се цена лампе дизала, цена апарата могла да пада, због пораста броја лампи.

Од 1939 може се забележити нови пад цене лампе, која пада на 1.25 долара, несумњиво због усавршавања методе продукције у великим серијама лампи са многоструком функ-

Уредништво »Радио Београда« чланком г. Настасијевића »Лепота и вредност нашег народног певања...« дало је могућности нашим музичарима да поведу полемику о стварима, које интересују и нас претплатнике

Једни су сувише окупани контрапунктом и стреме да на родну песму преобразе у модерну музику. Други су опет окупани изворном песмом и труде се да буду ближи народу и његовом осећању. Почетак је добар! Можда ће њиховом полемиком и она крајње народна, добити чисто лице, окупана од разних непевача »севдалаја«.

Док су они са »контрапунктом« били у бившој музичкој управи Радија а. д. нису водили рачуна о народној песми, па су дозволили да се на радиу зацари кафанско-циганско интерпретирање тако, да једна песма, ако је на извору имала две варијанте, на станици је имала десет. Сваки је певач могао певати онако, како је хтео, јер нико није водио надзора, и поред свих опомена добронамерних који нису били у власти да то спрече.

Лажан севдах, изражен у издржавању неприродних корона и неког извијања, квари сав смисао једне песме, па чак ради јединог ефекта а под утицајем каквог »ех« и »ах« из шлагера, неки певачи допуштају себи слободу — да не кажем тежу реч — да и наше народне песме »мађаризирају« и »шпанизирају«, утичући на тај начин својим незнањем, да се оне прихваћене тако, и даље квари.

Свакодневно певање истих песама јадно-скућеног репертоара удаљује слушаоце од народне песме, која сваки даном уступа све више места разним шлагерима, који узимају све већег маха, на штету наше народне песме, са којом се они не могу поредити, ни по мотиву садржаја, ни по лепоти осећаја са којим је дата. Па ипак, туђа песма често са неукусним и вулгарним садржајем и рђавим преводом, предначи нашој народној песми, узима маха не само по кафанама и кабареима — где јој једино и може бити места — него и разним другим озбиљним местима, на којима би се, сем формално испуњеног програма, требало да да и све што закон доброг укуса налаже, да би се у што већој мери пружишло слушаоцима једно право естетско уживање.

Да не грешим када кажем да се не води довољно рачуна шта се пева, и да све песме нису укуне, навешћу као пример ове две песме са неукусним садржајем које су поникле из кафанске поезије, за пијаним кафанским столом:

сао је лепоту једне девојке и упоредио је са најлепшим, што људско око може видети.

*

Сунцем главу превезала,
Мјесецом се опасала,
Звездама се окитила.

Наше народне песме својим бројем и обиљем пружају праву ризницу изванредних својстава, а својом разноликошћу садржине и мелодијског изражаја, праву раскош у избору. Има чак међу њима које својим мелодијским изражајем претстављају музику високог ранга.

Наш народ је песмом себе одржао кроз пет стотина година ропства. Он је научио да песмом изражава све своје болове и све своје радости, од највећих до најмањих, зато су оне разнолике и по садржају и по мелодији, према томе каква је мотив опеван. Упознајући се са њима, упознајемо се са свом разноликошћу и свом срдечношћу наших покрајина, не прелазећи за то километрима у простору. Стога им радиостаница мора омогућити да врше свој благотворни утицај у народу.

Још није доцкан поправити грешке, о којима се није мислило. Са мало труда и воље, брзо би се могао отклонити утицај страних кафанских бургијада.

Ову моју добронамерну критику, нека г-г музичари не приме за зло, јер бисерник, које је просуто по свима крајевима наше земље, можемо да се дичимо, а они од њих да стварају велика дела

СИМА БЕГОВИЋ

**Кад пишете
радиостаницу
пазите на
адресу...**

Радио Београд добија многа писма која говоре о вестима и дневнику, дакле о оним емисијама које не даје Радио Београд, већ их само преноси из Кратко таласне станице у Београду.

Разумљиво је да секретаријат Радио Београда мора та писма послати ономе кога се тичу, док писмо пређе тај пут често је већ доцкан да се усвоји нека примедба или неки савет. То је баш он ошто пошљалац писма није желео, али томе задоцњењу он је сам крив јер је свој савет послао на погрешну адресу, на Радио Београд, који